

Onderstaande levensbeschrijving komt uit het boek: 'Zonen en dochters met een missie - Een boek over missionarissen uit Boekel en Venhorst', door Jan Meulemeesters c.s. (100 pagina's A4)
Uitgave: 2002, Heemkundekring & Missiecomité Boekel-Venhorst.

Van zes uur 's morgens tot zes uur 's avonds hosties bakken

André van Zon werd op 01-01-1938 in Boekel geboren als zoon van Johannes van Zon (1900-1982) en Louisa Althuizen (1909-1997). Dré zoals hij thuis genoemd werd, was het derde kind van het gezin van negen (drie meisjes en zes jongens).

Dré ging naar de St Corneliuschool te Venhorst van 1944 t/m 1949. Hoofdonderwijzer Menne noemde hem toendertijd al 'Pasturke van Venhorst'. Hij was toen misdienaar-koster bij Pastoor Thomassen in de St. Josefparochie. Dré bleek vindingrijk en ondernemend. Zo maakte hij een voetbal van lompen en touw, die natuurlijk voortdurend kapot ging. Hij 'stopte' de bal telkens zo bekwaam, dat moeder Van Zon zei: "Nou kunde ge auw eige sokke ok wel vort stoppe." De familie herinnert zich vooral zijn kattenkwaad.

"Twee jassen voor een ligusterheg vormden de goal. Toen Dré een penalty nam, schoot hij Toon van Sleenwen de fietsenmaker, bijgenaamd de Bril, de bril van de neus en hemzelf van de fiets." Van moeder mochten ze niet bij de voetbalclub, want dat was 'een sport voor schooiers en vechtersbazen'. Dré en zijn broers waren razendsnel, bij ruzies onderweg naar school schopten ze de klompen uit en gingen er als een haas vandoor. Dré als

oudste moest van moeder de klompen ophalen met een: 'Ge moest meer verstand hebben'. Van pastoor Thomassen mochten ze alle nesten in de kerktoeren uithalen: eerst de 'klimboks' aan en dan liepen ze met losse handen over de nok van de kerk. De eieren werden uitgeblazen en in een pan gebakken tot heerlijke 'struif'; de schalen werden aan een touw geregen als trofee. Maar een uitgehaalde jonge buizerd moesten ze van pa van Zon terugbrengen, helemaal naar Landhorst. Dré ging graag weddenschappen aan en deed graag spelletjes zoals 'durschietles' tussen tikker en getikte doorrennen en 'kyrië' als getikten bij de tikker moesten aanhaken.

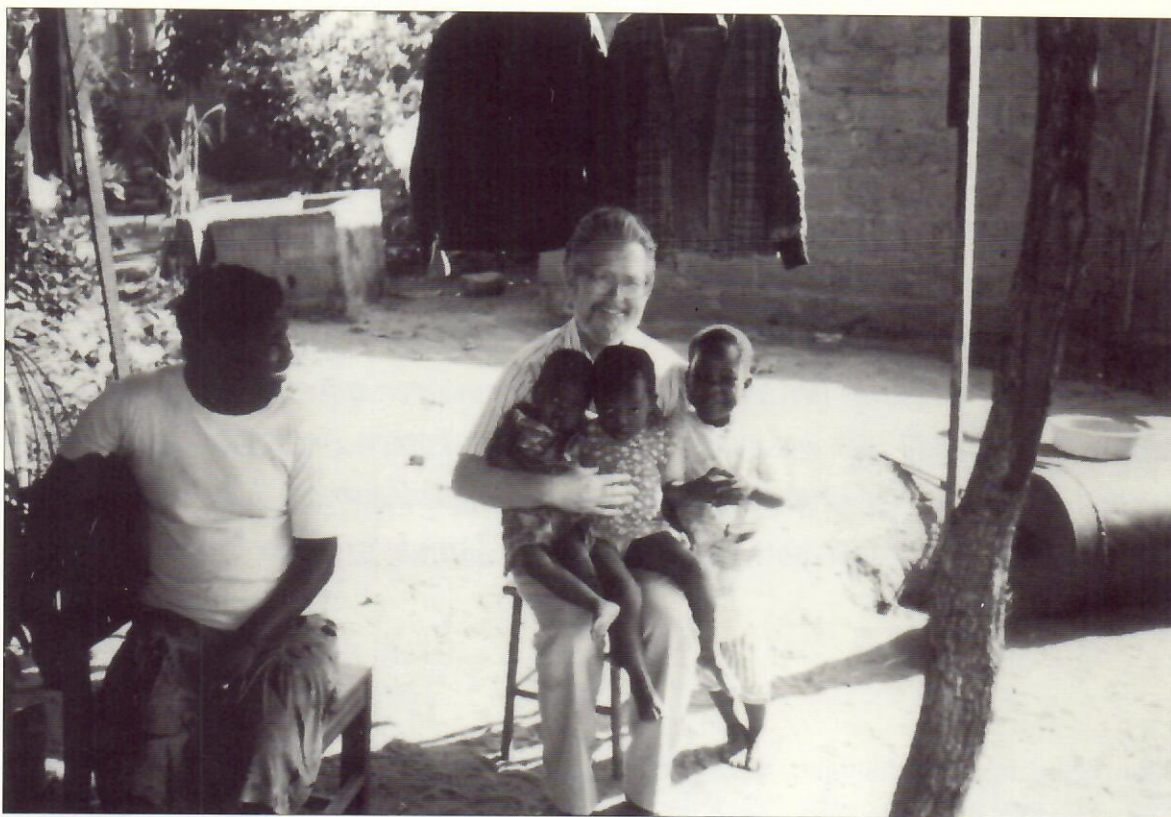
In 1949 ging André naar het kleinseminarie van de Paters van het H. Sacrament in Stevensbeek. Daar had zijn opa een café waar André met o.a. Martien v. Lankveld, vriend en studiegenoot ging biljarten of kaarten. "Er is een tv-commentator aan hem verloren gegaan, want hij kon sneller de schaats-

tijden doorrekenen dan de vaste tv-commentator. Bij een voetbalwedstrijd van het Nederlands elftal wist hij al na enkele minuten dat ze zouden verliezen omdat het systeem niet was aangepast aan de tegenstander."

Het noviciaat deed André op Brakkenstein in Nijmegen en in die tijd bezocht hij regelmatig ernstig zieken in het Sanatorium Dekkerswald. André deed gymnasium met staatsexamen A en B. Vlak voor zijn priesterwijding promoveerde hij op missiologie aan de universiteit.

Op acht juli 1965 werd André priester gewijd; zijn eerste H. Mis droeg hij op 25 juli op in Nijmegen en in Venhorst op 15 Augustus 1965. De eerste jaren werkte hij vanuit Brakkenstein. Hij gaf les in missiologie aan de universiteiten van Nijmegen en Leuven, was secretaris van de Wereldraad van Kerken en bezocht zieken in Dekkerswald.

Zijn hart ligt echter nog steeds bij de missie en zo vertrekt hij in juli 1972 naar Lorenzo Marcus (Het huidige Maputo) in Mozambique,

Pater André met kinderen uit het opvanghuis

toendertijd een Portugese kolonie. Tijdens het wachten op zijn visum studeert hij Portugees in Lissabon.

In de hoofdstad Maputo wordt hij leraar-directeur van een seminarie. Hij is de enige blanke tussen vierentwintig 'internen' die alles zelf doen, tot koken toe: voornamelijk groente- of vissoep met rijst.

Als zijn moeder hem in 1983 een bezoek brengt vindt ze hem maar mager. En ze is verbijsterd over de armoede. Hele dagen zit ze achter de naaimachine om broeken en shirtjes van de kinderen en jurken van de vrouwen te verstellen. Donderdags ziet ze hem van zes uur 's morgens tot zes uur 's avonds hosties bakken; 's zondags volgt ze hem naar zijn drie bij-staties.

Tot haar verbijstering ziet ze dat één van de kerkjes uit drie rieten matten bestaat. Mensen bieden haar ondanks hun armoede zelfs eieren en kippenveertjes aan. Op verzoek van de regering legt André, naast zijn parochiewerk, ook nog de kerkgeschiedenis van Mozambique vast. Hij trekt zich het lot aan van de oorlogsslachtoffers. Velen zijn gehandicapt en André importeert rolstoelen uit Nederland wat hem de bijnaam geeft van 'de rolstoelpater'. In 1985 start André samen met een confrater een sub-seminarie.

In 1990 viert André zijn zilveren priesterfeest in Venhorst, met twee oud-klasgenoten. Een sponsor-fietstocht met de rijmende titel "Een gebaar voor 25 jaar" brengt

drieduizend gulden op.

Met dit geld bouwt André een opvangcentrum in Maputo. Eind 1995 nemen de eerste bewoners er hun intrek. Het centrum wordt gerund met financiële steun van vrienden en kennissen in Nederland. Het biedt plaats aan twintig gehandicapte volwassenen en veertig kinderen. De kinderen krijgen onderwijs en alle bewoners krijgen de noodzakelijke medische verzorging.

De zorg voor de uitbouw en continuïteit van het centrum, de zieken in het ziekenhuis, de reïntegratie van zieken en gehandicapten in de Mozambikaanse gemeenschap zijn de levenstaak van André geworden. Het thuisfront in Nederland steunt hem zo krachtadig als mogelijk is.

Op 8 juni 2025 is in Boekel een monument onthuld voor de Boekelse missionarissen. Tijdens de voorbereidingen voor het realiseren van dit monument is geprobeerd de levensverhalen van deze missionarissen zoveel mogelijk (verder) vast te leggen.

Hieronder een aanvulling op bovenstaande levensbeschrijving, uit het halfjaarlijkse verenigingsblad 'De Wanmeule' van Heemkundekring Boekel-Venhorst, nummer 62 van juli 2022, pagina 30.

André van Zon in Mozambique begraven

door Jan Meulemeesters

De Venhorstse missionaris André van Zon (geboren op 01-01-1938) is op eerste kerstdag 2021 in Maputo (hoofdstad van Mozambique) op 83-jarige leeftijd overleden. De eerste tekenen dat zijn fysieke gesteldheid terugliep, waren er 3,5 jaar eerder al. Twee dagen voor kerst 2021 leed hij aan zuurstoftekort; een vermoeden van corona werd aanvankelijk niet bevestigd, maar de volgende dag wél. Van opname in een speciaal coronaziekenhuis werd afgezien omdat hij dan alleen zou moeten sterven. "Hij overleed thuis", vertelt zijn broer Sjef van Zon (82). Hij laat beelden zien, hoe Dré (zoals de familie hem noemt) door zijn bisschop, begeleid door een Afrikaans koor, wordt begraven op een plaatselijk kerkhof. "Dré had te kennen gegeven in Afrikaanse grond begraven te willen worden", vertelt Sjef.

Sjef heeft samen met de Congregatie van de Paters van het Heilig Sacrament in Brakkenstein, Nijmegen, op 5 februari een herdenkingsdienst georganiseerd met 67 genodigden en twee zangers, die Gregoriaans zongen. Brakkenstein is het grootseminarie van de congregatie, waar André van Zon tot priester werd opgeleid (gewijd in 1965). Hij promoveerde aan de Nijmeegse universiteit op missiologie en gaf daarna daarin les aan de universiteit van Nijmegen. "Daarbij kwam de situatie van de kerk in Mozambique ook aan de orde en hij wilde het geleerde in praktijk brengen. In juli 1972 vertrok hij naar Lorenzo Marques, het huidige Maputo, de hoofdstad van Mozambique", verklaart Sjef. Hij wordt daar leraar aan het seminarie en heeft een eigen parochie met drie bij-staties. Later komt daar nog een sub-seminarie bij. Hij vindt daarnaast nog tijd om gehandicapten uit de onafhankelijkheidsoorlog (Mozambique werd op 25 juni 1975 onafhankelijk van Portugal), en alleenstaande vrouwen en kinderen in een ziekenhuis te begeleiden. "Al in de seminarietijd bezocht hij zieken. Die zorg zit in de familie; drie broers zaten in de zorg. Een dochter en kleinkind van mij ook", vertelt Sjef, die zelf in de landbouwvoorlichting werkte.

"Bij zijn zilveren priesterfeest in Venhorst in 1990 wordt een sponsorfietstocht georganiseerd. Met de opbrengst, f 3000,-, begint André aan de bouw van een opvangcentrum op een braakliggend terrein van 1 hectare; veel buitenlandse ambassades zorgen voor de bouwmaterialen", onthult Sjef. De bouw gebeurt door plaatselijk personeel. In 1995 worden er 20 gehandicapten en 40 kinderen gehuisvest. "Dré heeft er een kantoor; hij krijgt steeds vaker vrijstelling van zijn werk aan het seminarie om in het opvangcentrum te werken. Hij voert zoveel rolstoelen in dat hij de bijnaam 'rolstoelpater' krijgt. En de bijnaam 'koekjespater', omdat hij steeds koekjes uitdeelt."

"Dré had een bijzonder talent om de vrouwen in te schakelen bij het centrum", lacht Sjef, die zelf steeds meer werk steekt in de Stichting Mutanyana Weru (www.mutanyanaweru.nl), die geld inzamelt voor het werk van zijn broer. Hij ging 15 jaar geleden werken voor de missieprocureur van de paters.

Sjef bezocht het centrum in Maputo 14 jaar geleden. Hij zag daar hoe zijn broer soms dag en nacht bij een zieke waakte; hoe een jongen die zich de kleren van het lijf rukte, rustig werd bij Dré. Zelf stimuleerde hij de verbouw van zogenaamd onkruid als voedsel. Sjef vertelt trots dat Dré bij zijn 50-jarig priesterfeest in 2015 onderscheiden werd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

De dood van Dré stelt Sjef voor een dilemma: hoe nu verder? "Er is geld, onder andere van een kerkelijke organisatie en een erfenis. Bij het opruimen van Dré's kamer is een compleet archief over de kerkelijke geschiedenis ten tijde van de Portugese kolonie gevonden. We zouden een voltooiing van dat werk willen ondersteunen. De stichting werkte tot nu toe vooral met westerlingen, die ervaring hadden in Mozambique. Waarschijnlijk moeten we het nu steeds meer overdragen aan plaatselijke mensen".

Foto 1 links: André van Zon medio 1996 met een van de kinderen. "Al deze kinderen beschouwden hem als hun vader", aldus Sjef.

Foto 2 rechts: André van Zon bij de viering van zijn 50-jarig priesterfeest in Venhorst in 2015.

Foto's: Sjef van Zon.

